

VÄV MED LIN

Vi frågade några erfarna vävare om vad man bör tänka på.

Frågorna vi ställde var:

1. Varför väver du med lin?
2. När är det bäst att väva med lin, årstid/plats?
3. Hur gör du om linet inte håller i varpen?
4. Hur ser din vävteknik ut?
5. Finns det något du skulle önska angående dagens garner?

Berit Grybäck, lärare i vävning på Capellagården, handvävare.

1. För mig är lin en självklar fiber att använda, både när jag själv väver och när jag undervisar. Vi odlar och bereder lin på Capellagården och själv har jag otaliga lindhärvor som jag ärvt och fått till skänks och som jag vill förvalta på bästa sätt.
2. Jag har inte någon strategi att väva med lin alt. att inte väva med lin vad gäller årstid eller plats. Visst underlättar det om det inte är alltför torr luft i lokalen och att varpbommen inte står direkt vid ett hett element.
3. Spraya tunt med vatten med hjälp av en blomspruta över varpen mellan skaften och sträckbommen. Viktig att inte göra alltför långa avbrott i vävandet utan att varpen hålls jämnt fuktig och att det blir en rytm i vävandet. Ibland lägger jag ett tyg över tramporna för att skydda dem från ev. vattenfläckar.
4. "Lugn och fin", alla vävar är beroende av rytm och ro i vävandet men min erfarenhet är att linvävar kräver lite extra balans i sinnet hos vävaren. Jag avslutar vävdagen med att spola smala spolar som får ligga i en fuktig handduk till dagen efter. Det hjälper framförallt när jag väver med oblekta entrådiga lingarner.
5. Fler tunna tvåtrådiga lingarner i färg och olika blekningsgrader, ex 35/2 och 50/2.

Winnie Poulsen, lärare i vävning på olika skolor bl a på Skals och Sätergläntan Institutet för slöjd och hantverk, textilkonstnär, handvävare.

1. Lin är blankt och fint att se på. Det tar åt sig vatten upp till halva sin egen vikt utan att kännas vått, vilket är en fördel i alla sorters handdukar och i tyg till sommarkläder. I min säng har jag linnelakan – inte alltid hemvävt – men det är så skönt att krypa ner i, och det är en tredjedel av livet, som vi sover.
2. Om det är mycket torrt i rummet, öppnar sig lingarnet och släpper loss många fibrer.
3. Spruta vatten med en blomspruta bakom solven eller lägg på en fuktig duk över natten. Om garnet även är tunt och känsligt kan man spruta med strykstärkelse, eller måla varpen med linfröavkok. Om man redan innan pådragning tror att varpen är svag är det bäst att stärka den med linfröavkok (sid. 36).
4. Lin tål inte mekaniskt slitage. Ha ett litet, precist skäl, använd låga skyttlar (bäst är en tyngd damastskyttel), använd spännare. Slå alltid först i öppet skäl, så inslagsgarnet inte sliter på varpen, och slå endast ett slag till – om det behövs. Hellre ett fast slag, än fler småslag – tänk på att inte röra mer än nödvändigt på lintrådarna.
Gör spolarna dagen före vävningen. Om det är flera sammanspolade trådar, kan man ha ett fuktigt tyg i handen att spola garnet över. Vid fukt löser sig lite av linets eget lim och får de sammanspolade trådarna att häfta vid varandra.
5. Jag har ett lager av blekt lin 16/1 Nm, varpfast, som jag är mycket glad över. Det är viktigt att man är noga när man väljer sitt lingarn så man får den kvalitet man vill ha.

Marie Ekstedt Bjersing, vävlärare på Sätergläntan Institutet för slöjd och hantverk, forskare, vävare.

1. Lin är starkt, glansigt, har en styvhet och är ett material som man måste lyssna på. Det kan vara en utmaning att väva med lin, men oftast är det bara roligt.
2. Är det för torrt i lokalen är det svårare att väva med linet, samtidigt så handlar det mycket om att lära sig en teknik.
3. Först av allt se över tekniken i vävningen: grovleken på inslagsgarnet, spolarna, skyttlandet, hur man drar ut skytteln, tillslaget, trampandet och spänningen på varpen. I samband med att vi ser över tekniken väver vi alltid med ett grövre inslagsgarn i lin. Det vill säga, aldrig trampa och slå, utan att skyttla in ett inslag. Ofta har detta räckt. Ibland har vi limmat varpen med linfröavkok.
4. Eftersom linet har låg elasticitet är jag noga med spänningen på varpen, den får inte vara för hård. Spänningen på varpen får jag när jag trampar upp skålet. Jag är noga med att dra skytteln rakt ut, så att inte kantrådarna nöts i onödan.
Spolarna ska vara hårda. Väver jag en tuskaft i lin, behöver jag oftast ingen vävspännare. I övriga tekniker använder jag vävspännare som flyttas ofta. Är det en tät linneväv brukar jag ta en glesare sked och istället ha tre trådar i rör.
5. Framförallt skulle jag vilja att garnerna fixerades bättre. Det bildas lätt en falsksnodd om trådarna får hänga lösa vid solvningen eller om man väver med mycket löst spänd varp. Jag skulle vilja att det fanns varpgarn med högre snodd och inslagsgarn med lägre snodd. Och så vill jag veta mer om varifrån linfibern kommer och hur rötningen har gått till. Mer ekologiska lingarner.

Ingela Berntsson, textilkonstnär, formgivare bl a till Växbo Lin, handvävare.

1. Inget annat blir så vackert! Linnevävnader har en utstrålning som inte lämnar någon oberörd. Inget silar ljuset så vackert som en vit linnegardin.

Till handdukar, badhanddukar, disktrasor och skurtrasor är lin bäst, ingen annan fiber suger upp fukt så bra och den torkar snabbt. Dessutom överlägset skön att använda.

2. Man bör välja plats efter årstid. Inte ha vävstolen vid ett element om vintern och inte ha den i ett soligt rum som blir varmt om sommaren. Solen får inte lysa på varpen. Flugor får inte komma åt varpen. En flugskit på en tunn lintråd gör att den går av efter ett tag.

3. Jag lägger ett fuktat tyg över varpen, bakom solven när jag väver och över hela när jag inte väver.

Sätt en balja med vatten under vävstolen. Är kanttrådarna helt hopplösa går det att sätta till/byta ut de två yttersta mot bomullstrådar som hängs i tyngder baktill (till gardiner t.ex. vill man ju inte ha en dubblerad tråd i kanten).

4. Viktigast av allt är noggrannhet vid varpning och pådragning så att alla trådar är lika spända. Det sker ingen utjämning under vävningens gång, garnet är helt stumt. (På www.vavmagasinet.se visar Ingela hur du varpar med lin).

Jag lägger in garnet så generöst det går, utan att det bildas öglor. Jag lägger det i en vid båge upp emot skeden, trampar om så garnet fördelas och slår till.

Vävbredden måste alltid vara densamma som skedbredden annars slits snart de yttre trådarna av och man får stora problem med trådar som går av både i kanten men också en bit in. Jag har ganska hård spänning på varpen och jag släpper inte av på den när jag lämnar vävstolen.

Jag spolar inte upp mer garn än vad jag väver upp på en dag. Om garnet får ligga spolat länge blir det lockigt och det är svårt att ha koll på hur mycket man lägger in till varje inslag.

Man får ALDRIG ta i kanttrådarna! Behöver något rättas till så tar man bara i inslagsgarnet. Väldigt snabbt börjar annars kanttrådarna bli för långa.

5. Att det fanns ett större utbud. Fler blekningsgrader. Starka tunna garner som håller till varp. Tunna tvåtrådiga garner. Towgarner.

Hans Thomsson, handvävare, väver damast.

1. Jag väver med lin för att det ger en oöverträffad kvalitet till dukarna och servetterna i damast.

2. Jag har det så väl förspänt med lokalerna att jag kan väva när som helst. Före detta mejeri med kaklade väggar och rå, lite fuktig miljö. Fast när våren kom ett år och jag öppnade dörrarna brast det betydligt mer i varpen! Så nu är dörrarna stängda.

3. + 4. Jag väver mest dräll och damast med entrådigt lingarn. Funderar på invävningen och tänker på att inte ha varpen för hårt sträckt. Tänk på att det är bättre med fler trådar i varje rör och glesare sked när man väver med entrådigt garn.

5. Jag har ännu mycket gammalt garn på lager så jag köper inte så mycket nytt.

Ingrid Skagerström, vävlärare, handvävare.

1. Det är roligt att arbeta med lin. Det ger ett vackert resultat och bra bruksvaror.

2. Jag gillar att arbeta med lingarn, alla platser och årstider men undviker att ha vävstolen i direkt solljus.

3. Om linet är gammalt och har varit olämpligt förvarat t ex. utsatt för solljus kan det vara skört, man får då höja luftfuktigheten genom att spreja vatten i luften ovanför väven. Man kan även höja luftfuktigheten i rummet genom att placera en hink vatten under vävstolen.

4. Viktigast vid linvävning är att ha rätt spänning på varpen, inte dra in väven i kanterna så det blir sidonötning och inte ha varpen för långt framsläppt så det blir onödig nötning. Om varptätheten är hög kan man ta en glesare sked med fler trådar i rör t ex 90/10 med 2 tr i rör byts till 60/10 med 3 tr i rör.

5. Jag undrar varför en del fabrikat av lingarn gärna klistras och snor ihop sig bakom solven medan andra lingarner går att väva en hel väv utan snodd. Är det grov fiber – eller tvinningen som är orsaken?*

* Red anm. Vi ställde frågan till Margareta Larsson på Holma Helsinglands AB som berättade att främst tvinnade garner kan om de är dåligt fixerade ha det som kallas snoddlivlighet. Det kan kollas genom att man håller en bit garn löst och ser om det slår en ögla.

Åsa Pärson, lärare i vävning på HV Skola, formgivare, handvävare.

1. För känslan, lusten samt att det blir fina kombinationer med grövre trådar i silke och bomull.

2. Augusti är den bästa månaden enligt mig. Januari hemsk...

3. Mitt lin brukar hålla. Om det är kallare ute och torrare inomhus brukar jag spraya med vatten. Eller fukta en textil och hänga på vävstolen.

4. Jag har ALLTID vävspännare. Fuktar kanten med sprayflaska/vatten innan jag sätter i spännaren. Jag gör aldrig något särskilt i staden. Jag drar fram efter ca 10–15 cm. Hård varpspänning. Diagonalen på inslaget beror på bindning och varierar.

5. Jag väver mest med tunna lingarner, Nm 44 och 60. De grövre garnerna är inte lika vackra.

Elsa Persson, handvävare, väver damast.

1. Linet har så fina skiftningar i sig själv. Det blir en underbar glans efter en kallmangling.

2. Jag har linvävar uppsatta året om i ganska kalla lokaler med bra luftfuktighet. Jag sätter även skålar med vatten under väven. Undviker varma, torra solskenslokaler.

3. Om linet har svårt att hålla sätter jag knypeltrådar i de 4 yttersta rören. Vid behov penslas varpen med klistra från solv till sträckbom. Då används en fin tagelpensel. (Elsa Perssons recept finns på sid. 37.)

4. När jag varpar använder jag varpsticka, har ett flertal varpflåtor, ju bredare väv desto fler flåtor. Öxabäcks pådragningsknekt med tyngder används. Har varpen hårt spänd och drar fram ofta. Jag använder alltid spännare, släpper inte av på spänningen när jag går ifrån.

Spolar garn lite efterhand.

5. Jag vill ha lingarn som är starkt, jämnt och fint utan noppor. Ju finare lin desto vackrare vävnad.